

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

**Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв**

**МЕТОДИКО-ВИКОНАВСЬКИЙ АНАЛІЗ
ПЕДАГОГІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ**

Програма

Для вищих навчальних закладів культури і мистецтв

Спеціальність «Музичне мистецтво»
Спеціалізація «Оркестрові струнні інструменти»

Київ – 2016

МЕТОДИКО-ВИКОНАВСЬКИЙ АНАЛІЗ ПЕДАГОГІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ

Програма

Для вищих навчальних закладів культури і мистецтва

Укладач: Є.О. Сергієнко – викладач-методист Черкаського музичного училища ім.С.С.Гулака – Артемовського

Рецензенти: Ю.А. Соколовський – кандидат педагогічних наук, професор Львівської національної музичної академії ім. М.В. Лисенка

О.М. Шевель – викладач-методист, голова циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти» Харківського музичного училища ім. Б.М. Лятошинського

Т.М. Шибасєва – викладач-методист, голова предметно-циклової комісії «Оркестрові струнні інструменти» Артеміївського музичного училища ім. І. Карабиця

Пояснювальна записка

Програма курсу «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару» входить до розділу навчального плану «Професійно-практична підготовка» з підготовки фахівців спеціальності «Музичне мистецтво» спеціалізації «Оркестрові струнні інструменти».

Ця дисципліна є складовою комплексу навчальних дисциплін, яка разом із спеціальним класом, психологією та педагогікою, педагогічною практикою, методикою навчання гри на інструменті, історією виконавства, забезпечує присвоєння випускникам училищ/коледжів кваліфікацію «Викладач початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів».

1. Мета і завдання курсу

Зміст дисципліни «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару» полягає у набутті студентами стійких практичних навичок аналізу освітніх задач педагогічного репертуару спеціальних класів початкових спеціалізованих мистецьких закладів освіти, що поряд із оволодінням текстом музичних творів, певним професійним рівнем виконання зразків педагогічного репертуару дозволять залучити студентів до серйозної методичної роботи, вирішувати з перших кроків педагогічної діяльності складні завдання методичного, технологічного, емоційно-образного опанування учнями музичним педагогічним репертуаром. Розуміння студентом глибинних перспектив навчання гри на оркестрових струнних інструментах, розшарування виконавських навчальних проблем на головні, першочергові та перспективні, з постійним пошуком найбільш доцільних методів навчання та музичного виховання в цілому є складною, але конче необхідною роботою майбутніх педагогів-музикантів.

2. Методичні рекомендації

1. Навчальна дисципліна «Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару» є логічним продовженням курсу «Методика навчання гри на інструменті» і вивчається паралельно з педагогічною практикою у 5 – 8 семестрах по 1 годині на тиждень. Форма навчання – практична.

2. Вивчення курсу передбачає:

- поглиблення теоретичних знань та практичних вмінь щодо аналізу виконавських проблем, шляхів їх подолання у роботі з учнем;
- вміння студента визначати та аргументувати використання технологічних виконавських прийомів щодо досягнення художньої виразності у виконанні учнями творів педагогічного репертуару;
- формування навичок узагальнення основних етапів роботи над музичними творами, змісту роботи над музичним текстом;
- осягнення художньо-образної сфери творів педагогічного репертуару, засобів художньої виконавської виразності;
- аналіз архітектонічної будови музичних творів, особливостей розвитку музичної думки, жанрових особливостей та їх втілення у виконанні;

3. Методико-виконавський аналіз музичного твору може включати такі аспекти:

- *визначення стилевих особливостей твору, його місця в творчості автора, у музичній педагогічній спадщині в цілому.*

Виникає потреба у певній пошуковій роботі студента, особливо якщо мова йде про твір маловідомого для широкого загалу автора. Ця робота виховує творчу самостійність, розширює зону професійної поінформованості, сприяє активізації розвитку музичної ерудиції;

- *осягнення художньо-образної сфери музичного твору, вміння точно виявити особливості його емоційно-образного змісту;*
- *обґрунтування доцільності використання технологічних виконавських прийомів, які допомагають учням досягти у виконанні творів художньої виразності;*
- *узагальнення основних етапів та змісту роботи над музичним твором: ознайомлення з твором, оволодіння нотним текстом і вільне використання виконавських прийомів, підготовка учня до концертного виконання твору тощо.*

4. Освоєння курсу передбачає систематичну самостійну роботу студента, яка має бути спрямованою на практичне оволодіння репертуаром, переконливе виконання творів, роботу з матеріалами теоретичного курсу лекцій та іншою допоміжною методичною літературою.

5. Методи навчання.

У навчальному процесі, організованому за лекційно-практичною формою, можуть використовуватись різні методи навчання за джерелами навчання, способами передачі знань та характером пізнавальної діяльності.

За джерелами навчання і способами передачі знань:

- вербальний метод (усне викладення теоретичного матеріалу курсу навчальної дисципліни);
- метод пояснення (пояснення окремих теоретичних аспектів з наведенням прикладів тощо);
- метод програмованого навчання (створення навчальних посібників з матеріалами курсу лекцій, зразків відповідей на контрольні запитання та тестових завдань, зразків методико-виконавського аналізу музичних творів, індивідуальних планів роботи з учнем у друкованій або електронній формах, аудіо або відеоматеріалів тощо);
- проблемні методи: метод дослідження та евристичний (пошуковий) метод;

За характером пізнавальної діяльності:

- метод конспектування (стислого запису студентом змісту теоретичного лекційного матеріалу, самостійного аналізу творів);
- наочний метод (демонстрація викладачем прийомів виконання фрагментів твору або твору в цілому з відповідним аналізом);
- діалогічно-дискусійний метод (бесіда-дискусія між викладачем і студентами або між студентами);
- метод порівняльного аналізу (співставлення різних варіантів у вирішенні проблеми, вибір оптимальних шляхів її розв'язання);
- метод пошуку асоціативних аналогій щодо музично-образного змісту твору або виконавської дії (знаходження аналогів у вербальних, художньо-образотворчих або пластичних формах тощо).

3. Контроль знань та вмінь студентів

Враховуючи внесення питань курсу до вимог державного екзамену з «Основ педагогічної майстерності» (8 семестр), необхідно передбачити змістовну насиченість проведення у формі підсумкового контролю диференційованих заліків у 6-8 семестрах. Окрім того, слід планувати різні форми поточного контролю знань студентів шляхом проведення методичних колоквиумів, тематичних семінарів, прослуховувань з виконання творів педагогічного репертуару, підготовку доповідей або рефератів з наступним їх захистом тощо.

Обов'язковим слід вважати наявність у студентів відповідно оформлених письмових матеріалів з аналізу музичних творів за визначеною викладачем тематикою.

4. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань Спеціальність Спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: національних – 2; ECTS – 3,5	02 Культура і мистецтво (0202 Мистецтво) 025 (5.02020401)	Денна форма навчання
Кількість модулів: 4 Кількість змістовних модулів: 8	Музичне мистецтво Молодший спеціаліст «Оркестрові струнні інструменти»	Нормативна Рік навчання : 3-4 Семестри: 5-8.
Індивідуальні завдання		Семінари, методичні конференції, колоквиуми тощо.
Загальна кількість годин – 108; Аудиторних на тиждень – 1 Самостійна робота студентів на тиждень – 0,5		Практичних –72г. Самостійна роботи – 36г. Види контролю: поточний; підсумковий семестровий (диференційований залік): 5-8 семестри; Державний екзамен – 8 семестр;

5. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень студентів

Вимоги	Оцінка за національною шкалою		Оцінка ECTS	Сума балів	Залік
<p>Студент демонструє системні, глибокі знання, вміння самостійно аналізувати та розв'язувати проблемні ситуації, самостійно опрацьовує та використовує значні обсяги додаткової інформації, виявляючи власну її оцінку. Впевнено, технічно, досконало, виразно й артистично виконує твори музично-педагогічного репертуару, аналіз якого відзначається змістовністю, послідовністю викладення високим рівнем мислення та професійною мовною культурою.</p>	12-10	Відмінно	А	100-90	Зарах
<p>Студент демонструє глибокі, системні знання та вміння. Спроможний самостійно опрацьовувати і використовувати додаткову інформацію. Переконливо, технічно вправно й виразно виконує твори музично-педагогічного репертуару. Аналіз виконавських проблем щодо виконання музичних творів докладний та змістовний. Володіє виразним мовленням.</p>	9-8	Добре	В	89-82	Зарах
<p>Студент виявляє необхідний рівень володіння теоретичним навчальним матеріалом, вміння користуватись додатковою інформацією, невимушено вести діалог та передавати зміст відповідей на поставлені запитання. Добре володіє текстом творів музично-педагогічного репертуару, прагне до виразності але бракує технічної досконалості, мова викладення творів впевнена але не достатньо виразна.</p>	7-6	Добре	С	81-74	Зарах
<p>Студент володіє значною частиною</p>	6-5	Задовільно	Д	73-64	Зарах

навчального матеріалу. Відповіді мають репродуктивний характер. Аналіз виконавських проблем на рівні узагальнення. Виконання творів музично-педагогічного репертуару впевнене, але недостатньо виразне. Діалогічне мовлення має репродуктивний характер.					
Студент спроможний сприймати і відтворювати значну частину навчального матеріалу. Викладенню матеріалу як усно, так і письмово бракує послідовності та логічності. Слабо розвинене діалогічне мовлення. Виконання творів музично-педагогічного репертуару недостатньо виразне і має суттєві технічні недоліки.	4	Задовільно	E	63-60	Зарах
Виконання творів відзначається невпевненістю та значними технічними недоліками.	3-2	Незадовільно з можливістю перездачі	FX	59-35	Не зарах

6. Орієнтовний тематичний план

№ теми	Назва розділів і тем	Кількість год.		
		всього	практ	самост
3 курс навчання , 5 семестр				
Розділ (модуль) I				
Змістовний розділ (модуль) 1				
Музично-виконавське мистецтво в контексті духовно-практичного пізнання світу як цілісна система відтворення специфічних форм інтелектуальної інформації				
Тема 1	Роль і значення функцій музичновиконавського мистецтва та мистецтва інтерпретації музичних творів	1,5	1	0,5
Тема2	Особливості формування та розвиток в учня артистичних виконавських якостей у процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром	1,5	1	0,5

Тема3	Музичне мислення як вид творчої інтелектуальної діяльності людини. Особливості розвитку музичного мислення дитини на різних етапах освоєння учнем музично-педагогічного репертуару	3	2	1
Тема4	Формування та основні закономірності розвитку в учня образного асоціативного мислення у процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром	2,5	2	0,5
Тема5	Специфіка музичної мови як основи формування та розвитку музичного мислення	1,5	1	0,5
Всього у змістовному розділі (модулі) 1		10	7	3
Змістовний розділ (модуль) 2				
Робота з учнем над засобами художньої музичної виразності в процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром				
Тема 1	Особливості мелодичної основи музичної думки, її складові.	2	1	1
Тема 2	Реалізація учнем особливостей мелодичної лінії та драматургії її розвитку в процесі виконання музичних творів.	2	1	1
Тема 3	Особливості роботи з учнем над метроритмічною виразністю музичної думки у творах музично-педагогічного репертуару.	3	2	1
Тема 4	Особливості роботи з учнем над ладо-гармонічною виразністю музичної думки у творах музично-педагогічного репертуару	2	1	1
Тема 5	Процес роботи з учнем над динамічною і тембровою виразністю у виконанні творів музично-педагогічного репертуару.	2	1	1
Тема 6	Робота з учнем над агогічними особливостями відтворення музичної думки.	3	2	1
Тема 7	Робота над розвитком в учня відчуття логіки будови (форми) музичної думки у процесі роботи над музичним твором.	2	1	1
Всього у змістовному розділі (модулі)2		16	9	7
Разом у Розділі (модулі) I		26	16	10

3 курс навчання, 6 семестр

Розділ (модуль) II

Змістовний розділ (модуль) 1

Визначення викладачем основних виконавських задач у роботі з учнем над музично-педагогічним репертуаром на початковому етапі навчання

Тема 1	Аналіз збірок і навчальних посібників з вивчення учнем вправ, гам і арпеджіо на початковому етапі навчання.	3	2	1
Тема 2	Аналіз збірок і навчальних посібників з вивчення учнем етюдів на початковому етапі навчання	6	4	2
Всього у змістовному розділі (модулі)1		9	6	3
Змістовний розділ (модуль) 2				
Вирішення проблем реалізації учнем задач виразного виконання художніх музичних творів малої форми на початковому етапі навчання				
Тема 1	Аналіз шляхів вирішення виконавських проблем у процесі вивчення учнями художніх музичних творів малої форми кантиленного характеру.	8	6	2
Тема 2	Аналіз шляхів вирішення виконавських проблем у процесі вивчення учнями художніх музичних творів малої форми рухливого характеру.	8	6	2
Тема 3	Особливості роботи з учнями початкових класів над вихованням ансамблевих навичок у роботі над творами малої форми.	3	2	1
Всього у змістовному розділі (модулі)2		19	14	5
Разом у Розділі (модулі) II		28	20	8

4 курс навчання, 7 семестр**Розділ (модуль) III****Змістовний розділ (модуль) 1****Вирішення основних виконавських задач у роботі з учнями середніх і старших класів над музично-педагогічним технологічним репертуаром**

Тема1	Аналіз шляхів вирішення виконавських задач у роботі над спеціальними вправами, гаммами і арпеджіо, спрямованими на виховання і розвиток віртуозної техніки гри на інструменті.	3	2	1
Тема2	Аналіз шляхів реалізації задач досягнення технічної вправності та виразності у виконанні етюдів учнями середніх та старших класів.	6	4	2
Тема 3	Аналіз виконавських проблем у роботі над спеціальними п'єсами художньо-технічного спрямування.	3	2	1
Всього у змістовному розділі (модулі)1		12	8	4

Змістовний розділ (модуль) 2**Особливості роботи з учнями над досягненням жанрової музичної виразності в процесі вивчення художніх музичних творів педагогічного репертуару на різних етапах навчання**

Тема 1	Музичні жанри, їх роди і види у творах музично-педагогічного репертуару. Виразальні особливості музичних жанрів	7,5	5	2,5
Тема 2	Жанрові особливості інструментальних сюїт XVI-XVIII століть, досягнення учнем виразності у їх виконанні.	4,5	3	1,5
Всього у змістовному розділі (модулі)2		12	8	4
Разом у Розділі (модулі) III		24	16	8

4 курс навчання, 8 семестр

Розділ (модуль) IV				
Змістовний розділ (модуль) 1				
Практична реалізація учнями середніх та старших класів єдності змісту і форми музичних творів				
Тема 1	Засоби виразного втілення у виконанні єдності змісту та форми учнями середніх і старших класів у процесі роботи над художніми творами музично-педагогічного репертуару.	5	3	2
Тема 2	Особливості роботи над творами кантиленного характеру з учнями середніх і старших класів.	5	3	2
Тема 3	Зміст роботи над творами рухливо-віртуозного спрямування з учнями середніх і старших класів.	5	3	2
Всього у змістовному розділі (модулі)1		15	9	6
Змістовний розділ (модуль) 2				
Виховання в учнів середніх та старших класів виконавської культури у процесі роботи над творами музично-педагогічного репертуару				
Тема 1	Особливості роботи з учнями над творами великої форми.	9	7	2
Тема 2	Робота з учнями старших класів над стильовими особливостями виконання художніх музичних творів.	6	4	2
Всього у змістовному розділі (модулі)2		15	11	4
Разом у Розділі (модулі) IV		30	20	10
Всього:		108	72	36

7. Стислий зміст тем

3 курс навчання , 5 семестр

Розділ (модуль) I

Змістовний розділ (модуль) 1

Музично-виконавське мистецтво в контексті духовно-практичного пізнання світу як цілісна система відтворення специфічних форм інтелектуальної інформації

Тема 1	<p>Роль і значення функцій музично-виконавського мистецтва та мистецтва інтерпретації музичних творів.</p> <p>Музичне мистецтво як продукт творчості композитора і виконавця. Специфіка та особливості формування в учня навичок відтворення тексту музичних творів та основ виконавської творчості, елементів мистецтва інтерпретації музичних творів на різних етапах навчання.</p>	1
Тема 2	<p>Формування та розвиток в учня артистичних виконавських якостей в процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром.</p> <p>Розвиток артистичних виконавських якостей як основи музично-інтелектуального розвитку особистості. Розвиток уваги, зосередженості, активної слухової творчої уяви, сценічної творчої витримки у процесі реалізації художніх задач у роботі над творами музично-педагогічного репертуару.</p>	1
Тема 3	<p>Музичне мислення як вид творчої інтелектуальної діяльності людини. Особливості розвитку музичного мислення дитини на різних етапах освоєння учнем музично-педагогічного репертуару.</p> <p>Музично-естетичне переживання як продукт усвідомлення дитиною музичного звукового враження. Загальні закономірності сприймання та відтворення музичної інформації. Поняття про музичне мислення у роботах Й.Р. Форкеля, Й.Й. Кванца, Й. Герберта, Е. Курта, О. Зіха та інших дослідників.</p>	2
Тема 4	<p>Формування та основні закономірності розвитку в учня образного асоціативного мислення в процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром.</p> <p>Музичний звук та емоційно-образне враження. Стадії формування емоційного сприймання та відтворення звукового музичного враження шляхом моделювання у свідомості дитини важливих параметрів звуку – його висоти, сили (гучності), тембру, швидкості (тривалості) як процес:</p> <ul style="list-style-type: none"> -сенсомоторного виховання; -перцептивної дії; -утворення естетичних моделей; -еврестичної (творчої) діяльності ; 	2
Тема 5	<p>Специфіка музичної мови як основи формування та</p>	1

	<p>розвитку музичного мислення. Музична мова, її структурні особливості: інтонаційні, метро-ритмічні, темпо-ритмічні, динамічні, ладо-гармонічні, семантичні, стильові тощо. Особливості формування в учня автентичних зв'язків вербальної та музичної мов у процесі практичного втілення музичної думки у виконанні творів музично-педагогічного репертуару.</p>	
Всього у змістовному розділі (модулі) 1		7
<p>Змістовний розділ (модуль) 2</p> <p>Робота з учнем над засобами художньої музичної виразності в процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром</p>		
Тема 1	<p>Особливості мелодичної основи музичної думки, її складової. Ямбічні та хореїчні мотиви, їх емоційно-образний зміст; «квадратні» та «неквадратні» мелодичні побудови, їх вплив на змістовну структуру музичної думки. Музична фраза, музичне речення та реалізація учнем закономірностей їх будови та розвитку в процесі виконання музичних творів.</p>	1
Тема 2	<p>Реалізація учнем особливостей мелодичної лінії та драматургія її розвитку в процесі виконання музичних творів. Особливості роботи з учнем над успішною реалізацією у виконанні музичних творів всіх аспектів розвитку мелодичної лінії: початку мелодичного руху, розвитку та напряму руху, характеру руху (пластичного, стрибком), діапазону мелодичного руху, кульмінаційної вершини, завершення. Зв'язки розвитку мелодичної лінії з іншими елементами художньої музичної виразності.</p>	1
Тема 3	<p>Особливості роботи з учнем над метро-ритмічною виразністю музичної думки в творах музично-педагогічного репертуару. Метро-ритмічна організація музичної думки та досягнення у практичному відтворенні учнем її пластичної пульсації. Виховання в учня відчуття «важких» та «легких» кроків музичної думки, наголошених та ненаголошених музичних складів (опорних та неопорних звуків).</p>	2

Тема 4	<p>Особливості роботи з учнем над ладо-гармонічною виразністю музичної думки в творах музично-педагогічного репертуару.</p> <p>Формування в учня ладового відчуття. Процеси формування інтонаційного відбору музичного враження учня на рівні ладоутворень та гармонічних особливостей розвитку музичної думки, їх емоційно-образного змісту.</p>	1
Тема 5	<p>Процес роботи з учнем над динамічною й тембровою виразністю у виконанні творів музично-педагогічного репертуару.</p> <p>Види музичної динаміки. Музична динаміка та емоційно-образне враження. Особливості співвідношень динамічних градацій у струнно-смичковому виконавстві.</p> <p>Музична динаміка і тембр, їх звукотворчі можливості. Особливості відтворення музично-динамічних градацій у виконанні учнями музичних творів на початковому етапі навчання.</p>	1
Тема 6	<p>Робота з учнем над агогічними особливостями музичної думки.</p> <p>Ритмічні зупинки, паузи, цезури (люфти),повторність(тотожність),прийоми rubato, гальмування та розширення (ritenuto, allargando тощо), прискорення та повернення (accelerando, piu mosso, meno mosso, a tempo тощо), їх взаємодія та закономірності використання у виконанні музичних творів.</p>	2
Тема 7	<p>Робота над розвитком в учня відчуття логіки розвитку та будови (форми) музичної думки у процесі роботи над музичним твором.</p> <p>Освоєння учнем процесів тематичного розвитку – відбору тотожних елементів як ствердження інтонаційної єдності, формоутворення та кристалізації структури музичної думки.</p>	1
Всього у змістовному розділі (модулі) 2		9
Разом у Розділі (модулі) 1		16

3 курс навчання 6 семестр

Розділ (модуль) II

Змістовний розділ (модуль) 1

Визначення викладачем основних виконавських задач у роботі з учнем над музично-педагогічним репертуаром на початковому етапі навчання

Тема 1	Аналіз проблем щодо вивчення учнем вправ, гам і арпеджіо на початковому етапі. Аналіз збірок вправ, гам та арпеджіо, їх змісту та структури. Адаптація зразків спеціальних вправ, гам та арпеджіо щодо індивідуальних особливостей розвитку музичних здібностей і особистісних якостей учня.	2
Тема 2	Вирішення проблем щодо вивчення учнем етюдів на початковому етапі навчання. Аналіз збірок етюдів для учнів початкових класів, їх змісту та структури. Адаптація зразків етюдів щодо індивідуального підходу у плануванні роботи над етюдним матеріалом, структурування етюдів за виконавськими задачами. Види роботи з учнями молодших класів над етюдами. Аналіз авторських та редакторських збірок етюдів. Етюди із супроводом.	4
Всього у змістовному модулі 1		6
<h5>Змістовний розділ (модуль) 2</h5> <h4>Вирішення проблем реалізації учнем задач виразного виконання художніх музичних творів малої форми на початковому етапі навчання</h4>		
Тема 1	Аналіз шляхів вирішення виконавських проблем у процесі вивчення учнем художніх музичних творів малої форми кантиленного характеру. Особливості роботи над реалізацією учнями початкових класів задач якісного звуковидобування, розподілення швидкості руху та напрямку руху смичка, з'єднання струн в одній позиції та у різних позиціях, музично-динамічних звукових градацій, агогічних особливостей, мелодичної виразності.	6
Тема 2	Аналіз шляхів вирішення виконавських проблем у	6

	<p>процесі вивчення учнями початкових класів художніх музичних творів малої форми рухливого характеру</p> <p>Особливості роботи над реалізацією учнями початкових класів якісного рівня розвиток пальцевої артикуляції , її ритмічної організації, збереження у швидкому русі стійкої звуковисотної інтонації та якісного звуковидобування, координованості рухів лівої та правої рук, динамічної та агогічної виразності.</p>	
Тема 3	<p>Особливості роботи з учнями початкових класів над вихованням ансамблевих навичок.</p> <p>Види ансамблів на початковому етапі навчання гри на музичному інструменті. Стадії формування навичок ансамблевої гри, значення навичок ансамблевої гри у формуванні виконавських навичок учня на початковому етапі навчання.</p> <p>Особливості репертуарного планування, аналіз його змісту у роботі з учнями молодших класів над музичними творами для ансамблів.</p>	2
Всього у змістовному розділі (модулі) 2		14
Разом у Розділі (модулі) II		20
	<p>4 курс навчання, 7 семестр</p> <p>Розділ (модуль) III</p> <p>Змістовний розділ (модуль) 1</p> <p>Вирішення основних виконавських задач у роботі з учнями середніх і старших класів над музично-педагогічним технологічним репертуаром</p>	
Тема 1	<p>Аналіз шляхів вирішення з учнями середніх та старших класів виконавських проблем у роботі над спеціальними вправами, гаммами та арпеджіо, спрямованими на виховання і розвиток віртуозної техніки гри на інструменті</p> <p>Аналіз збірок гам та арпеджіо, спеціальних вправ, їх змісту і структури; визначення шляхів досягнення якісного рівня виразного виконання учнем спеціальних вправ, гам та арпеджіо(всіх видів) як елементів художніх музичних творів.</p>	2

Тема 2	<p>Аналіз реалізації задач у досягненні технічної вправності та виразності у виконанні етюдів учнями середніх та старших класів.</p> <p>Особливості формування етюдного репертуару для учнів середніх та старших класів у вирішенні задач розвитку віртуозної техніки гри на інструменті, її виразної складової.</p> <p>Аналіз збірок етюдів (авторських та редакторських) за змістом та структурою.</p> <p>Формування плану роботи з учнями над етюдами із врахуванням індивідуальних особливостей розвитку навичок гри на інструменті.</p>	4
Тема 3	<p>Аналіз виконавських проблем у роботі над спеціальними п'єсами художньо-технічного спрямування з учнями середніх та старших класів.</p> <p>Особливості практичної реалізації виконавських задач щодо поєднання технічних та художніх виконавських задач у роботі з учнями над спеціальними п'єсами технологічного спрямування. Виховання в учнів сценічної витримки, зосередженості та технічної свободи у процесі роботи над спеціальними п'єсами.</p>	2
Всього у змістовному розділі(модулі) 1		8
<p>Змістовний розділ (модуль) 2</p> <p>Особливості роботи з учнями над досягненням планової музичної виразності в процесі вивчення художніх музичних творів педагогічного репертуару на різних етапах навчання</p>		
Тема 1	<p>Музичні жанри, їх роди і види у творах музично-педагогічного репертуару. Виразальні особливості музичних жанрів</p> <p>Жанрове розмаїття у творах музично-педагогічного репертуару. Досягнення учнем виразного втілення жанрових особливостей у виконанні музичних творів.</p> <p>Жалобно-церемоніальні, урочисті, гротескні марші. Пісенні жанри: колискові пісні, канцони, романси, баркароли, серенади тощо. Танцювальні жанри національні танці народів світу, загальноєвропейські танці, українські танцювальні та пісенні жанри в творах музично-педагогічного репертуару.</p>	5

Тема 2	<p>Жанрові особливості інструментальних сюїт XVI-XVIII століть, досягнення у роботі з учнем виразності їх виконання</p> <p>Особливості будови інструментальних сюїт, їх розвиток в процесі музично-виконавської практики. Артикуляційні особливості у виконанні окремих частин інструментальних сюїт XVI-XVIII століть.</p>	3
Всього у змістовному розділі (модулі) 2		8
Разом у Розділі (модулі) III		16
<p>4 курс навчання, 8 семестр</p> <p>Розділ (модуль) IV</p> <p>Змістовний розділ (модуль) 1</p> <p>Практична реалізація учнями середніх і старших класів єдності змісту і форми музичних творів</p>		
Тема 1	<p>Засоби виразного втілення у виконанні єдності змісту і форми учнями середніх та старших класів в процесі роботи над художніми творами музично-педагогічного репертуару</p> <p>Емоційно-образний світ музичних творів, особливості його втілення. Аналіз технологічної та виразно-звукової складової у реалізації учнем виконавських задач.</p>	3
Тема 2	<p>Особливості роботи над творами кантиленного характеру з учнями середніх та старших класів</p> <p>Послідовність у плануванні репертуару.</p> <p>Досягнення тембрової та динамічної виразності, пластичності у відтворенні мелодичної лінії як результат виховання в учня яскравого звукового уявлення, звукової культури. Вирішення технологічних задач інтонаційної складової, використання якісної зміни позицій, вібрації, фундаментальних основ техніки правої руки.</p>	3
Тема 3	<p>Робота над творами рухливо-віртуозного спрямування з учнями середніх та старших класів.</p> <p>Послідовність та обґрунтованість у виборі репертуару, врахування індивідуальних особливостей розвитку рухливості виконавського апарату учня, його психофізичних особливостей (темпераменту, характеру, вольових якостей тощо).</p>	3

	Вимогливість викладача у досягненні учнем необхідного результату. Особливості етапів роботи над творами рухливо-віртуозного спрямування з учнями середніх та старших класів.	
Всього у змістовному розділ (модуль) 1		9
Змістовний розділ (модуль)2		
Виховання в учнів середніх і старших класів виконавської культури в процесі роботи над творами музично-педагогічного репертуару		
Тема 1	Особливості роботи з учнями над творами великої форми Вирішення в процесі роботи з учнем проблем активізації роботи музичної пам'яті, метро-ритмічної дисципліни, самоконтролю. Особливості реалізації задач формотворення, єдності художніх, емоційно-образних та технологічних завдань.	7
Тема 2	Робота з учнями старших класів над стильовими особливостями виконання художніх музичних творів Музичний стиль як система мислення, ідейно-художніх концепцій окремого історичного періоду розвитку музичного мистецтва, засобів їх практичного втілення. Спадковість виконавських традицій. Знання та інтуїція. Особливості роботи щодо виховання в учнів навичок грамотного читання нотного тексту. Особливості редакцій нотного тексту.	4
Всього у змістовному розділ (модулі) 2		11
Разом у Розділі (модулі) IV		20

8. Самостійна робота студентів

Студент зобов'язаний:

1. Систематично удосконалювати теоретичні знання з методики навчання гри на інструменті та методико-виконавського аналізу педагогічного репертуару.

2. Вміти конспектувати і самостійно опрацювати зміст курсу лекцій, додаткової науково-методичної літератури, матеріалів самостійної роботи, визначеної викладачем.

3. Вміти вільно викладати зміст науково-методичного матеріалу, самостійно підбирати відповідні музичні приклади та вміти їх виконувати на музичному інструменті.

4. Вміти самостійно готувати методичні повідомлення, реферати, доповіді, зразки методико-виконавського аналізу за темами, визначеними викладачем.

5. Набувати навички публічних виступів з виконання та методико-виконавського аналізу творів педагогічного репертуару на семінарських заняттях, науково-практичних конференціях, брати участь у дискусіях, «круглих столах» та інших заходах.

6. Володіти аналізом та узагальненням власного або іншого практичного досвіду в набутті та удосконаленні виконавських навичок; визначати на основі теоретичних знань методи роботи над музично-педагогічним репертуаром у подоланні виконавських недоліків та набутті учнями початкових навичок виконання музичних творів.

7. Самостійно вивчати зразки педагогічного репертуару на рівні концертного виконання.

8. Виконувати доручення з виготовлення методичних наочних посібників або стендів, створення аудіо, та відео матеріалів.

9. Ознайомлюватись з новими методичними та музичними (нотними) виданнями творів музично-педагогічного репертуару.

9. Орієнтовний зміст самостійної роботи

№	Вид роботи	Орієнтовний перелік творів та збірників для методико-виконавського аналізу науково-методичних посібників.
---	------------	---

1	Самостійне опрацювання, систематизація та конспектування окремих розділів:	<ul style="list-style-type: none"> - матеріалів лекційно - практичних занять; - аналізовокальних произведений. Раздел 1. – Л., Музыка, 1988. – 80с. - Баренбойм Л. Музыкальная педагогика и исполнительство. Фортепианно-педагогические принципы Ф.М.Блюменфельда.–Л., «Музыка» 1974, - 72с. - Коган Г. Избранные статьи. М., «Советский композитор», 1972, - 264с. - Лорка Ф.Г. Думки про мистецтво. - К., «Мистецтво», 1975, - 189с.
2	Самостійне вивчення творів та їх аналіз за визначеною тематикою, аналіз структури збірників педагогічного репертуару:	<p style="text-align: center;">Скрипка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Гарлицький М. Шаг за шагом. - Донт Я. Етюди тв.37. - Етюди. Скрипка (ред. В. Стеценка, К. Тахтаджиева) 1-7 класи - Мазас Ф.Специальные этюды, Блестящие этюды. - Твори великої форми. 2-4 класи – К., «Музична Україна», 1991. - Шальман С. Я буду скрипачом – Л., «Советский композитор», 1987. - Шрадик Г. Вправи для скрипки. – К., «Музична Україна», 1993. - Юный скрипач. Вып.1. М., «Советский композитор», 1988 - Юный скрипач. Вып. 2 (средние классы ДМШ). М., «Музыка», 1964 - Юним скрипалям. Репертуар для 3 класу ДМШ. Вип.6 (ред.-упрядник Тахтаджиев К.) - К., «Музична Україна», 1976. - Юный скрипач. Вип.3, М., - «Советский композитор», 1992 <p>Концерти :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Акколаї Ж. Концерт №1 ля мінор - Вівальді А. Концерти ля мінор, соль мінор - Віотті Д. Концерт № 23, 1ч.

		<ul style="list-style-type: none"> - Гендель Г. Соната № 6 - Данкля Ш. Варіації (збірник) - Зейтц К. Концерти №№ 1,3 - Крейцер Р. Концерт № 19, 1ч. - Роде П. Концерт № 7, 1ч. <p style="text-align: center;">Альт</p> <ul style="list-style-type: none"> - Безруков Г., Ознобищев К., Основа технико-игровой на альте. – М., «Музыка», 1983 - Берио Ш. Этюды для начального обучения на альте. – М., «Музыка», 1965 - Хрестоматия для альта (Педрепертуар ДМШ). – М., «Музыка», 1988 <p style="text-align: center;">Виолончель</p> <ul style="list-style-type: none"> - Л.Мардеровский. Уроки игры на виолончели. – М., «Музыка», 1990 - Н. Грановский Этюды для виолончели. – М., «Музыка», 1967 - Пьесы и произведения крупной формы для виолончели (Пед.репертуар ДМШ). 1 – 4 классы. – М., «Музыка», 1990 - Хрестоматия для виолончели. Произведения крупной формы, ансамбли. 3 – 4 классы ДМШ. – М., «Музыка», 1988 <p style="text-align: center;">Контрабас</p> <ul style="list-style-type: none"> - Білле И. Этюды для контрабаса. Вып. 2. – Л., «Советский композитор», 1988 - Хрестоматия для контрабаса. Пьесы и произведения крупной формы. - М., «Музыка», 1990 - Хрестоматия для контрабаса. Пьесы и произведения крупной формы. – М., «Советский композитор», 1983.
--	--	--

10.

Орієнтовний тематичний план семінарських занять

	Назва теми
1	Формування та розвиток в учня артистичних виконавських якостей у процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром
2	Музичне мислення, особливості розвитку музичного мислення дитини у процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром.
3	Робота з учнем над засобами художньої музичної виразності у процесі роботи над музично-педагогічним репертуаром.
4	Робота з учнями старших класів над стильовими особливостями виконання художніх музичних творів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Анализвокальныхпроизведений. – Л.:Музыка, 1988 - 352с.
2. Асафьев Б. Музыкальная форма какпроцесс/ Л.:Музыка, 1971 – 376с.
3. Барембойм Л.А. Музыкальнаяпедагогика и исполнительство/Л.:Музыка. 1977 – 335с.
4. Бодки Э. Интерпретацияклавирныхпроизведений /Вопросы методики начального музыкальногообразования/М.:Музыка, 1980.
5. Вопросымузыкальнойпедагогики. – Вып.2/ М.:Музыка, 1980 – 157с.
6. Вопросымузыкальнойпедагогики. – Вып.7/ М.:Музыка, 1986 – 159с.
7. Гинзбург Л. О работе над музыкальнимипроизведениями/ М.: Музгиз, 1960.
8. Гуревич Л. Скрипичные штрихи и аппликатуракаксредствоинтерпретации/ Л.:Музыка, 1988 – 111с.
9. Євдокімов С.А. Скрипкове виконавство: шлях від початківця до віртуоза/Х.: ХДУМ, 2007 – 118с.
10. Євдокімов С.А. Звукова палітра скрипаля та ресурси її збагачення/ Х.: ХНУМ, 2013 – 206с.
11. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавiшно-струнних інструментах/ Тернопіль: СМП Астон, 1998 – 299с.
12. Коган Г.М. Избранныестатьи/ М., 1972 – 265с.
13. Либерман М., Берлянчик М., Культура звука скрипача/ М.:Музыка, 1985 – 159с.
14. Мазель Л.А. Цуккерман В.А. – Анализ музыкальныхпризведений /Проблемымузыкальногомышления / - М.:Музыка, 1974 –333с.
15. Психологияхудожественноготворчества – М-ск.: Харвест, 2003 – 749с.
16. Пясковский И. Логикамузыкальногомышления /К.:Музична Україна, 1987 – 179с.
17. Романець В.А. Психологія творчості/ К.: Либідь, 2004 – 286с.
18. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. – Ч.1,Ч.2/ Ч.1 / К.:Музична Україна, 1974 – 169с.
Ч.2/ К.:Музична Україна, 1974 – 116с.
19. Способин И.В. Музыкальная форма/ М.: Музыка, 1980 - 399с.
20. Швейцер А. Иоганн Себастьян Бах / М.: Музыка, 1964 – 724с.
21. Янкелевич Ю.И. Педагогическоенаследие/ М.:Музыка, 1983 - 248с.